Пролетарий зорадешт!

*Массе а мехкий пролетарей, вгашагIкхета!

СЪЕЗДА ДЕЛЕГАТАШ

ГIЕРАНГIО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз

ШИНАРА, 3 февраль, 1976 шу. № 14 (6819). Мах-2 тIе.

КПСС XXV съезда накъадолхаш

КЕРТТЕРДАР — ПРОИЗВОДСТВА ЭФФЕКТИВНОСТИ ДИКАЛИ ЛАКХЪЯР

КПСС XXV съезда сийна къхьегама вахте а этта бIубенна IадолладаьдIа вгIалгIена пхиъеза хьалхара luy Нохч-ГIалгIайчен къхьегамхоша. «Производства эффективность лаккъяр болу дикагIа барт духьа, 1976 шера халкъоохама планаш тоаме кхойчашгIар духьа лелаеча Еррейсоюзна социалистически яхьа» хьакъехь КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС, ВЛКСМ ЦК социма жоп а душ пара XXV съезд хьеалача дена гуо шера хьалхарш шин бетта задани кхочушъяра доккхий социалистически декхарш тIа а яIаш шерра яхь йоаржаьй республикерча промышленни предприятей. «Пишлошъеи транспортни организацей, халкъ боахама кхочуш доккхий колдеш ваина». ДIаьхьара вгIалгIеткагIа хьакъ къхьегарш толаман тIа-тIа тоадеш уях шера хьалхарча деношке дена хьинаре къхьегаран планан совгIа ара а хийца товарни продукти мохьхала боахаши ба межкхалъта чакхдоахараш, хIинкхаш, машинашъераш, «Iаьржа дошуь» доахараш. Уях шера планан совгIа эзараш тоншаш халкъа боахама мохьхала-ноа дикъал машинашъеран автотранспортни предприятей болхоашъ.

Иттъаьрта пятилетка—дикала пятилетка хилар белгал а доаккхаш КПСС XXV съезда хьалхарча къхьегама вахте эттарни партен правительствин тIехьех «Механизация дегIаболадаьра, халкъа хьал-торо тоьара тIеъа производства эффективность лаккъяра болх дикагIа бари духьа» ахача денгзаьс шерра социалистически яхь йоаржаьра. Из йоархIамера гIулакх хьал а яьлча лакха эффективность дикала йоаг дерзаргIата яха цIи яхьдера къовсам лоаттабага йола инициатива вай республике эттара хьалха гIайолаьлй СССР бо шу дизара цIергIча Грозненски химически комбината коллективо. Из дика гIулакх шерра хьалоацаш дагт республикерча яхьякъеча предприятеа. Химикий болам хьал а яьлча кердал доккхий социалистически декхарш тIаийнад Грозненски производственни цIийнен предприятеа. ЦIергIча цIе-ргIча Грозненски механически заводан чакхдоахара завода. «Электроприбор» завода. Назрановски трикотажни фабрика, кхыча предприятей коллективаша, Парте дIадеъдарш кхочуш а деш, иттъаьрча пятилетгIа промыгIата эффективность лаккъяр болх дикагIа бари духьа тIагIерта къовсам лоаттабе дош деннад цар. Цу тIулакхо хIаранера дIадехар да тIа-тIа дикагIа къастIага, ма-мота дукхагIа безам, материалаш, электроэнергия кхоьлга, арахеца продукци духхагIа, дIадолар кIезигагIа болаш хIинтIагара.

Из болх къастта дика вIашIiсхIаьккхаб Грозненски производственни цIийнен объединение коллективо. Керда техника, дикагIйола технологи, опыт производственна иохьххух, керда производственни резервш техка а техкаш бисна пайда нйбу, халдаьна къахьегаран производственни дагадеъна «Iогlгlара къовсам лоаттабу, цу тIулакха тIаберзабе духха массово-политически болх бу. Иттъаьрта къахьегама объединене коллективо юлиистически декхарш тIайнад арахеца продукци 20 процент тIухьагIа а хIуммIаш къахьегама оосарг лаьхьара заданин 18 процент тIехIкхочашъе, пачхьалкхен дикала Знак йола продукци дизара духхагIа а хIуммIаш дIаихача пятилетгIа тIа шера арахецан хIинкачу 400 эзар яздеш уж духхагIа кийче.

Хlара шера керда социалистически декхарш тIайнйу ерригача предприятей, организацей коллективаша. Цхьабахьа, уж дизза кхочашдара е йогIгIача тайра йоазго а еш шолг йогIгIа тороналн оарцIагIкеш цхьайолча предприятена. ДIадахача шера планн тIайна социалистически декхарашн кхочаш ца дан йисар Назрановскин Малгобекски кирпичаш еча заводнй, рудай йоаца гIишлошн-материалаш арахецера чакхйоахчен Карабулакски завода, «Чечнягельстрой» треста къинкетона конструкцей завода, духхкача гIишлошъечен транспортни организацей коллективаш. Цу шера дайнна-тIалатIан кхел па тухьлийтара, цIенкхаттта болх тоабара. производства эффективность лаккъяра, арахеца продукци дикагIа хIинйтара шолг ерригача торонашн кхочамашн оарцагIа дала лелаеригIа а уж коллективаш. «Дикала пятилетка — болхлочуьн тешам» ягача денизах къахьега деза хIара болхлочу.

КПСС XXV съезда къахьегама кердача толамашна накъагIо ешна парте баьча тIахьехама жоп а душ хIара боахама дерригача доакъошкара производства эффективность лаккъяра болх дикагIа бари духьа тIагIерта тIаьксам лоаттабе бепа хIара коллективо, хIамигтчн а доакхаъчун а кхоьбар, кийчъю продукци тIа-тIа дикагIа хIинйтара, къахьегама оосарле лаккъяра, Iилминтехнически прогресс елга сихдара, болхлой говзал лаьхьара, ну дIаьхьара болхлой, инженерно-технически болхлой бекботкъам айбара.

Производства эффективность лаккъяра, болх дикагIа бара, арахеца продукци духхагIа, дикагIа хIинйтара тIаберзабе хьаддаза организационно - хIетама болх бе денхаърийла я «Знание» общество, «Комсомольски организацеи. Юхьанца денз интиччо болх байтара, тIайнйуча декхарш тIаьра пункт тоаме кхочушъяйтара оарцIагIкеш ерригача еза ерригача йогIгIаш, сменаш, бергача болхлой. Шерра балар» юхьехьахьа еза новаторий, рационализаторий социалистически яхье котбаьнарш дикагIа йола опыт. Керда социалистически яхьа формаеи, дикагIйола инициативаеи керттера пайда оаш тIаьрзе еза бергача къахьегамхоша шолг творчески уйлаш.

Предприятерча хIара оборудованера, мощностага биззача низана болу байтар, цхьа минут а болаха ца эсьа ца йойташ цох хьетама пайда оаш боккхача йоархIаме да иттъаьрча пятилетка хьалхарча шерен бIарчача пятилетгIагIен тIайнйа социалистически декхарш тоаниа кхочашдара. Цу тIулакха хьаддаза тIаьхьокъам лоаттабе декхарйна а партийн, профсоюзни, комсомольски организацеи, предприятей куьлалхой.

Вай мехка экономикн халкъа хьал-торон дIаьхо айбар духьа производства эффективность лаккъяра, болх дикагIа байтара тIехьа хьаддаза кхочам лоаттабера хIара къахьегама коллектина сийлен декхар да.

«1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дIабоалабара керттера достамаш» яхача КПСС ЦК проектон пуд тIа-ниъ къахьегара зарабашина производства эффективность баьха дина-ъали лаьттара болча КПСС ЦК социмон тегаш яйлаь къахьегаш ба «Назрановский» совхоза къахьегамхой. Цу йоархIамера документа тIа гуш ба советски халкъа ва-хара хьалаш дIаьхо йолаеча хьа-кхы тIа а тоадара парте духьхана шерашка хьабогьа-ниъкъ. Цунна цхьана коммунизма материально - техническа база «IогIгIара боккхача доархIаме дола дожкий де» яхраш оватт аьхархоота хьалхарча.

Чlоагlа дегаш раьза долаш тIаййар ма йоархIамера дехкар тха комсомольско-кагIатой звено членаша. Тха звено вIашIiсхIьала духха ха яц (шиъ шу за оаха хьажкIаш кхсю). Цхьабахьа, тIаййа тIулакх дезв а дезаш, хIаман зем боаккхаш къахьегача тха звено членаша кхочамбоаллеш опыт Iомалъ хьажкIаш кхсяра.

Хlара культурина эша агротехнически Iунал бе-бе да. Тха боахаме болшш бе духхагIа шерашка хьажкIаш кхсеш доккхий хьокхамаш доахаш хьабогIа механизатораш. Цаьрех ба тхона духхказа новкъосташ дав Б. Газимов, М. Мальев.

Тха звено вIашIiсхIьелча 1974 шера силоса 170 гектара тIа хьажкIаш кхсййар оаха. Динбийса ца кхоссаш хIинара къахьийгар тха кхочаш механизатораша.

Хьийгача кхел хьахIинначун итогаш ю ха IьатIаэттар. Гуйре чуерзийча гучадаьлар: оаха лелаьйча 170 гектарах тIаране тIара 250 центнер мо-ша тIадамаш дальар, план 180 центнер йолча.

Иштта хьажкIаш хьукъъ-ярах тхо тIийнар тхоаI пи-зах. IбIаьгIа пятилетка тахIоаьлча шера алата хьажкIаш кхёе тIаьнйлар тха звенона.

Хьалтарча шера гуразье а 1975 шера хьукъъама лард боллийта дIадоладир оаха. Лоашъча агротехнически хана заба лаьтта алар, Оахам дIае ихоачамболлаш агротехнически минеральни удобреаш ецкар.

Кlуъс санна цIкатара баьшоотIаш хIотIаьлаш утIена ча хIаша бIарг ъастар. Цхьабакъа, дага а доашаш ша тохарах тха хIаннара ийъйо-да участкаш яйра. IIарех цхьайраш юха дIае еаш хIинар. Iалама ъIаьтIаьа дуъьаьа ъаьоа ъаьоаш ояа а еш оруьга-ъаьоаш гоъъал, хIинар тIаIаъа-хIйта къахьийгар тха IIамигта колективо. ДийнатIа шиъ норма йогIа IIаьраве. Къасто-на хIоккам телаш диъа хьалха латтар къона коммунист Ю. Алиев, комсомолец М. Ужахов.

Оозара дуъьала дуъха къьъ-хьийгар. МугIараша юкъе оазар дарца цIъьа-а эмпеалъъин удобреаш ецкар.

Ший динага дог доаъаш, иштта тIагеIIа къахьийгача кагIрошта дика беркат цIолар дьъто. Звеноъ лелаьйча 100 гектара тIара 495 тонн цъьаъ-кIаш чуера.

Рабоне ъ республике а доаъар хIеънга хIлара ъаьа хьалаш эттатара кхета а деш декъа тIадамаш паI да доаъаш чуъа лаьрIар. Из доаъархIамера тIаIаъс дизза чаьх а дьъкъъар оаха терказ дьъI ца беш.

Парте Центральни Комитета йоархIамера документаш тIа белгал ма-дагкъкъара юрта болъама дIара машина къахьегама оосарле лакха хилийтара тIаIаъа тIадерзалор оазе тхоаI тIаIаш.

Парте съезда накъадолхаш тха кхочаче механизаторина дош деннад ерригача юрта болъама техника 24 февраль тIаIхоачаш тоаъе биствекхха.

Уях шера хьувьъама лард йоллар тIаIаъ минеральни удобреашн товсаш да тхо.

Керда-ча пятилетка хьалхарча шера кхи а дукхагIа — 150 гектара тIа йлата хьажкIаш ткеергIа. IIаьта цу майдан хIара гектара тIара 40 центнер фуельъаьъа хьажкIаш чуя-ерхI оаха, план 25 центнер йолча.

Уж декъараш доккхий да. IIъьабахьа тIо бIубенна да тхоашта уж кхоачандуьдургхларех. Цуъна тоашал да тха коллектива тIераъар хьалхан-ча латта декъараш дика кхетадеш а къахьегара бIу ца къожабеш а хIлар.

У. МИСЛАУРОВ,
«Назрановский» совхоза комсомольско - кагIрной звеньевой.

Сагаша хьоашаш а тесса цуъ ошалаш, гIулакхаш дайъаъа, сонта, кура вовацаш, ъьнъча дош долаш ма вале чIоагIта цуъна" безам тIабодаш а из новъарех доккхаш де дог дов-гIаш а хул. Цуъ йнст хIнар, во-лекъажар, къамъьл деча хана цо кулг лостадар, цуъ оамал-цара кхы дукхха дараш диц це долийташ дага лоаттаде безам бокъа.

Иштта хетаъ хIлар со Сам-дов Бауди вайъъча дийнаъа.

Этгара хьалха Баудеца тхо вIашIiсхIийтар цуъна Социали-стическа Къьъаъгара Турпала цIе яларех доне СССР Лахче-хьарча Совета Президиума Указ газотаи тIа ерадьъина-ча деношка. Из дер 1973 шу чакхдоалъаш. Редакце заданеIIа ваъвар со из воачча: газе-та ергIанарча номер тIа кор-дача турпалах очерк яъъе ецаш яр.

Дагадоаriи сона цу дийнаъ-ъьа цуъ цIагIа Бауде дуъьаъчуъ-на лергдилла ладуъгIаш ба-гIаш цо оиий балхах, ший ва-харех дуъьаъча дуъьцар лоаш ва оттаъаш мотт. Луш дуъьа-гIа ший новкъъостех дуъьа гIер-таш из хIинна.

— Сога сайга фу дулургIар-ниъкъ сеший соца бецаре. Со тIера вьлъча а гIулакх порза-гIа довлийтаргдолаш бац са дотта-ъий. IIаьта бригадир со ва, бакъда са когламета дIаотта а аз санна болх дIабахьа а могargдолаш ва тха хIара ме-ханизатор. — Цу дешаш ма-хьохкар мел чIоагIа новкъост-гий безаш, мел чIоагIа цар сий деш Бауди аш.

...Зймига толаш денз лаьтта-ъаьа болх беш, цу балхаца чам болаш, лаьтта дезаш болъа-ча дезаъе хьалхийче ва бе-уьдг.

— Хьа вахаре белгала до-лаш, хьона диц ца луш долга тIаъа мелгIа дог — хаттаъа, Бауде оал:

— Сох тешаа а тошаш сога трактор хьа а енна, цун ко бе а делла с ен лаьтта ма ко-венна да цIакхга диццал сона. Чархашца телаш тIамига, тIша трактор ву из, тIаъта а дерзор-ча дуъьен да ге волаш санна хетар сона.

Цу хана денз-ъи тхъь ит-тIа дика доал. Эргадаьнна хьуцаденнад Бауде вахар, цун омал: цу хана боккхачIагбаке-кара говзал Iомаъ, царна тара хила перташ хиннадаьъа, тIаъа Бауди ше ва моллагIчоа а дIа-ала говзал йолаш, цун балха олыт, цун цIи йоазш а ерригача Нохч - ГIалгIайчена.

Массз хана шийгара хьоккам гойташ, шийна тIадилла гIулакх цIена чакхдоаккхаш, керда-дер, хьалха латтар балха юкъе доаладе лоаш, лаьттанцара болх дуъьа бозаш вола Сандов хьавоккаш делаеча механизатор-ваннн звеноча чIоагIта оттаъир. Цо хьалхе а лелаеш болх беш хиннз звено «Джалга» хьана совхозе хьалха латтарех хиннз дIаэттар. Бархlаrlча пятилетке хьажкIаш дика хьукъъарех звено членаша соагIаташ пу-ча хана Баудена Ленина орден елар.

Дика ихтатарг Бауде ший-на тIалаттта деккар мел бакхтоахаме да, хIоккаш деза гIулакхаш мел йоархIаме да ййслаеш пятилетка йолаеш кхаш леладача комплексни бригадена ше керте оттаъича. Цига а дуъьа хьа элаяваьъ дIа-хьехкар коммуниста Сандове бригада колективе кургIадеш а дIахьехкар хила а хьоргдолаш ше хилар. Пятилетка ихоаларI-ча шера 320 гектарах хIоранне тIара 52 центнер йъьаш фуель-ъьа хьажкIаш чуера бригада механизаторашца. Хьаъта еларг Баудена цIьъьа-а Ленина ор-денен Социалистически Къьъаъ-гама Турпала Дошо Седжъен.

Цу хана денз дуъьа хуъуца-ма-ъаш хиннад Сандова, цун бригада ваъара.

— Соаъна бIаьстан юхье тха бригадо гучакъъара письмо а ядаь дIадолладир лаьтта леладе-ре культура лаккъяра гIу-лакх, — дувц Бауде. — Респу-блика юртарча къахьегамхош-на дIаьта дьъна кхайкъяя тIа-ехха белгалдаьккхаеп, дас санна доал а деш, безамца тоайдеча, кийчдьъне лаьтто боаъха къьъаъна ъIуш дуъьа-гIаьта ший ъьурмат ца дер цо терхьал цо вел хиларо. Цу за-да тхона дега дешар ъьатIадог-гIача аьъки ноккхийча халош-наша — цIаккха ца хиннача тайпара эттача йоъьалла, тхоаI дуъьал отта дезаргIелар. Бакъда цу халача къовсаме тхо котдалар. Из доккхал ду уж халонаш эша а яь, хьалхан-ча оттадь денгзарш дизза кхоачадде мегача сай новкъос-тех.

Беркате долча цу лаьтта-ъьа хьалха бекхаза бе бригада членаш, цунга халоо кхьъъача хена ма-ъаш ца беш цунна гIулакх дер цер, тIаъта цо а цар дог хьаьстар: соаъна кIа-ра гектара тIара 45 центнер йоаккхаш ерригача хьажкIаш яьъер цар.

Хlанз Бауде бригадо леладу кхаш бIаьстанна иъз Iоабаш, хьалхара дIайна денош дехкар-ша цIъьа-а техника а йолаеш. Бауде а цун новкъостий а бахнарга хьажкIаш сатуьсаш дезаш. Бакъда чуъйна бIаьстан-на кийчо еш бе механизатор-раш.

Дукха ха йоаццаш, шалхоа-чений опытах Бауде бригадах механизированни отряд яьй. Цу хувцамаша торо хулийтар-ца дукхагIе пайда берг6оачу тайпара лаьтта, техникаца уж-ъьа-гIеш лелаеш. Бригада лела-деча лаьтта ялат хьувьъаде кIезигагIе эшарг6а механизатор-наш, совхоза кхыдола балхаш де бригадера муъьхарг6а кхоалагIа дика трактораш.

Съезд хьаелларча денга бис-табоата лаьрхIадар отряде механизаторша БIаьстанна еш йола кийчо ях. Ерригача техни-ка кийчъю, кхыдола уздоборе-ниеш тоссаш, кхыдола балхаш деш боаяк уж ухх деношка.

Делегат а волаш МПСС XXV съезда вода Сандов Бауде БIаьстанца кийчо яра дерригача балхаш чакхдаьъа а бъьнна ма-хьаевачIа дерхI отряда механизатораша.

С. КОТИЕВ.
И. ПЛИЕВ сурт.

Хьинар ца кходеш къахьегаргда

«1976—1980 шерашка СССР халкъа боахам дIабоалабара керттера достамаш» яхача КПСС ЦК проектон пуд тIа-ниъкъ арабашина производства эффективность баьха дина-ъали лаьттара болча КПСС ЦК социмон тегаш яйлаь къахьегаш ба «Назрановский» совхоза къахьегамхой. Цу йоархIамера документа тIа гуш ба советски халкъа ва-хара хьалаш дIаьхо йолаеча хьа-кхы тIа а тоадара парте духьхана шерашка хьабогьа-ниъкъ. Цунна цхьана коммунизма материально - техническа база «IогIгIара боккхача доархIаме дола дожкий де» яхраш оватт аьхархоота хьалхарча.

Чlоагlа дегаш раьза долаш тIаййар ма йоархIамера дехкар тха комсомольско-кагIатой звено членаша. Тха звено вIашIiсхIьала духха ха яц (шиъ шу за оаха хьажкIаш кхсю). IIъьабахьа, тIаййа тIулакх дезв а дезаш, хIаман зем боаккхаш къахьегача тха звено членаша кхочамбоаллеш опыт Iомалъ хьажкIаш кхсяра.

Хlара культурина эша агротехнически Iунал бе-бе да. Тха боахаме болшш бе духхагIа шерашка хьажкIаш кхсеш доккхий хьокхамаш доахаш хьабогIа механизатораш. Цаьрех ба тхона духхказа новкъосташ дав Б. Газимов, М. Мальев.

Тха звено вIашIiсхIьелча 1974 шера силоса 170 гектара тIа хьажкIаш кхеIйар оаха. Динбийса ца кхоссаш хIинара къахьийгар тха кхочаш механизатораша.

Хьийгача кхел хьахIинначун итогаш ю ха IьатIаэттар. Гуйре чуерзийча гучадаьлар: оаха лелаьйча 170 гектарах тIаране тIара 250 центнер мо-ша тIадамаш дальар, план 180 центнер йолча.

Иштта хьажкIаш хьукъъ-ярах тхо тIийнар тхоаI пи-зах. IбIаьгIа пятилетка тахIоаьлча шера алата хьажкIаш кхёе тIаьнйлар тха звенона.

Хьалтарча шера гуразье а 1975 шера хьукъъама лард боллийта дIадоладир оаха. Лоашъча агротехнически хана заба лаьтта алар, Оахам дIае ихоачамболлаш агротехнически минеральни удобреаш ецкар.

Кlуъс санна цIкатара баьшоотIаш хIотIаьлаш утIена ча хIаша бIарг ъастар. Цхьабахьа, дага а доашаш ша тохарах тха хIаннара ийъйо-да участкаш яйра. IIарех цхьайраш юха дIае еаш хIинар. Iалама ъIаьтIаьа дуъьаьа ъаьоа ъаьоаш оша а еш оруьга-ъаьоаш гоъъал, хIинар тIаIаъа-хIйта къахьийгар тха IIамигта колективо. ДийнатIа шиъ норма йогIа IIаьраве. Къасто-на хьолкам телаш диъа хьалха латтар къона коммунист Ю. Алиев, комсомолец М. Ужахов.

Оозара дуъьала дуъха къьъ-хьийгар. МугIараша юкъе оазар дарца цIъьа-а эмпеалъъин удобреаш ецкар.

Ший динага дог доаъаш, иштта тIагеIIа къахьийгача кагIрошта дика беркат цIолар дьъто. Звеноъ лелаьйча 100 гектара тIара 495 тонн цъьаъ-кIаш чуера.

Рабоне ъ республике а доаъар хIеънга хIлара ъаьа хьалаш эттатара кхета а деш декъа тIадамаш паI да доаъаш чуъа лаьрIар. Из доаъархIамера тIаIаъс дизза чаьх а дьъкъъар оаха терказ дьъI ца беш.

Парте Центральни Комитета йоархIамера документаш тIа белгал ма-дагкъкъара юрта болъама дIара машина къахьегама оосарле лакха хилийтара тIаIаъа тIадерзалор оазе тхоаI тIаIаш.

Парте съезда накъадолхаш тха кхочаче механизаторина дош деннад ерригача юрта болъама техника 24 февраль тIаIхоачаш тоаъе биствекхха.

Уях шера хьувьъама лард йоллар тIаIаъ минеральни удобреашн товсаш да тхо.

Керда-ча пятилетка хьалхарча шера кхи а дукхагIа — 150 гектара тIа йлата хьажкIаш ткеергIа. IIаьта цу майдан хIара гектара тIара 40 центнер фуельъаьъа хьажкIаш чуя-ерхI оаха, план 25 центнер йолча.

Уж декъараш доккхий да. IIъьабахьа тIо бIубенна да тхоашта уж кхоачандуьдургхларех. Цуъна тоашал да тха коллектива тIераъар хьалхан-ча латта декъараш дика кхетадеш а къахьегара бIу ца къожабеш а хIлар.

У. МИСЛАУРОВ,
«Назрановский» совхоза комсомольско - кагIрной звеньевой.

ХЬОККАМАШ ЛАККДЕ ЛЕРХI

ГIишлошъеий къахьегам кхетамаш вIашIiсхIьоккхара цIена Iомаш а, «Чечнягельстроя» треста Назрановски ПМК-432 гIишлошъераша пачхьа. IIъьабахьа, дага а доашаш ша тохарах тха хIаннара ийъйо-да участкаш яйра. IIарех цхьайраш юха дIае еаш хIинар. Iалама ъIаьтIаьа дуъьаьа ъаьоа ъаьоаш оша а еш оруьга-ъаьоаш гоъъал, хIинар тIаIаъа-хIйта къахьийгар тха IIамигта колективо. ДийнатIа шиъ норма йогIа IIаьраве. Къасто-на хьолкам телаш диъа хьалха латтар къона коммунист Ю. Алиев, комсомолец М. Ужахов.

Оозара дуъьала дуъха къьъ-хьийгар. МугIараша юкъе оазар дарца цIъьа-а эмпеалъъин удобреаш ецкар.

Ший динага дог доаъаш, иштта тIагеIIа къахьийгача кагIрошта дика беркат цIолар дьъто. Звеноъ лелаьйча 100 гектара тIара 495 тонн цъьаъ-кIаш чуера.

Рабоне ъ республике а доаъар хIеънга хIлара ъаьа хьалаш эттатара кхета а деш декъа тIадамаш паI да доаъаш чуъа лаьрIар. Из доаъархIамера тIаIаъс дизза чаьх а дьъкъъар оаха терказ дьъI ца беш.

Парте Центральни Комитета йоархIамера документаш тIа белгал ма-дагкъкъара юрта болъама дIара машина къахьегама оосарле лакха хилийтара тIаIаъа тIадерзалор оазе тхоаI тIаIаш.

Парте съезда накъадолхаш тха кхочаче механизаторина дош деннад ерригача юрта болъама техника 24 февраль тIаIхоачаш тоаъе биствекхха.

Уях шера хьувьъама лард йоллар тIаIаъ минеральни удобреашн товсаш да тхо.

Керда-ча пятилетка хьалхарча шера кхи а дукхагIа — 150 гектара тIа йлата хьажкIаш ткеергIа. IIаьта цу майдан хIара гектара тIара 40 центнер фуельъаьъа хьажкIаш чуя-ерхI оаха, план 25 центнер йолча.

Уж декъараш доккхий да. IIъьабахьа тIо бIубенна да тхоашта уж кхоачандуьдургхларех. Цуъна тоашал да тха коллектива тIераъар хьалхан-ча латта декъараш дика кхетадеш а къахьегара бIу ца къожабеш а хIлар.

У. МИСЛАУРОВ,
«Назрановский» совхоза комсомольско - кагIрной звеньевой.

Вай мехкара хоамаш

КАРАГАНДА (Казахски ССР). Январь хьаболабеттаа денз даьлаьа соргIа заьъкха бIаь заьрлаеIа тонн доагор по-требителаша дIадаьлийтар ти-кан Карагандински бассейнера шахтерша. Цу тайпара таньа-ъьаха ихоачашдаьъа съезда сийна тIаийна хIинна социали-стически декхарш.

КИШИНЕВ. Дешечо кьанка-на дан моллагIа заказ сихха кхоачашде торо ду библиотека-ша денз. IIъьакъий керда-структуре — Молдаве Фло-ештски районе вIашIiсхIьела-ца централизованни систему. Цунна юхьйоагIа районера ер-ригача 59 библиотека. Дешачунго тIаьна биш и из миллион книжка тIаьна дан ъьаьна болъа систему ерригача фондацаьрча моллагIча тома заказ де. Библиотекаша ду гIулакх дIакхоче хIанз рай-оне бахача нахах хIара шолгIа-лагIадовца сагатI.

КРИВОЙ РОГ. Шу хьадоладе-ца денз миллион тонгара дIаьхьалча тахан «Криворож-сталь» комбинацца душ доло-ит. Из бIаь эзар тонн духхага-ца ухI соазка цу юкъа денна-чуъ. Из духхагIа арахеца йиш хIинай завод техническа кхы-тIа а кийчъю, болх бен болча оборудования модернизаци яр, иза бола керда металлургийн агрегаташ болх бе болча-ялийтар бахьан долаш.

КРАСНОЯРСК. Сибирера йогIара йоккхагIйола здравница тъьлас йолаьъй Балахтински районе. Ужахшенан кердаа го-родок цъьаъ цанна эзар сагО салобIарадолаш лаьрIа я. Курйбола санатори къаьъ мот-тиг харжара баьъьа да тамга доаъаш дидудъаш минераль-ни хIй хIлар. Дарбанна дикала-га дIаьлъа мисловдеси нарзан-наш эсалагIа дан из хIй.

БРЯНСК. ТЭМ-2 яхача теп-ловозий этгара хьалхара ко-лозий дIаьхьа тахан ВАМ-с Дикала Знак а йолаш Брянски машинашъеча заводо арахецера ну локомотивашца хIанз «къъ-лъеIа» Ерингомони уларош гIишлоп духхкача участкашка.

КОСТРОМА. Кхашта екапи-тальни ремонт ера просят хьакхайчий тахан «Волгаэ яха-на колхоза правленера. Духхха йолашш Костроме вIаш-шагIасхIьачча химпзаве областной проектно-лахара станце эт-гара хьалхара болх ба из. Цу-ра болхлой декхар — костромской лаьттан «хIаваъан» малагIаш да хьожкIаеп агрохимически балхий дерригача тайпанера проектно - сметни документаци оттаъеген. Уях шера цу тайпара документаци дIакхоачаньъ Костромской областерча бIаь-сове1Iча болъама.

НИКОЛАЕВ. «Дормашина» яхача заводо тахан хIинай хьал-ха арахIийай асфальт бетонна керда-ча машиний хьалхара пар-то. Цу машинаша цхьан сахьа-на кIлометра кхоккIа асфальт таррген биъь мотт шерен наьъъа доаъа хьалбулл. Агрегата тIа болх бен шу саг ва.

ЧЕРЕПОВЕЦ (Вологодски область). Продукце керда тай-на — «КамАЗ» яхача автомо-бIаь нархъатта лаьрхIа йогIгI IIозарайн кIаьъ тахан Волгаэ яха-на колхоза правленера. Духхха йолашш Костроме вIаш-шагIасхIьачча химпзаве областной проектно-лахара станце эт-гара хьалхара болх бе из. Цу-ра болхлой декхар — костромской лаьттан «хIаваъан» малагIаш да хьожкIаеп агрохимически балхий дерригача тайпанера проектно - сметни документаци оттаъеген. Уях шера цу тайпара документаци дIакхоачаньъ Костромской областерча бIаь-сове1Iча болъама.

ЛЕНИНГРАД. «Сибирь» яхача атомни ледокола лаьрхIача этгара IIезьыърча электродвига-тела тоаъанад ъьа ъьанна та-хан «Электросила» яхача объе-динене керттерча предприяте. Хlарне 17,6 эзар киловатт ша болаш йола ахо машин хьеста-ергIа атомохода винташа. Ма-шинашъеранна декъар кхоач-ъаьлаьъ. Электрооборудований ханал хьалха лоаттаяша ке-маш лерашта новкъостаа цу шер шолг дош кхоачашде — парте XXV съезда хьеаллаь-лоаьол хIи тIа лаккха.

МОСКВА. Тахан Къьъсгама Цеца Байрахьа ордена Ленин-ний М. И. Калинина цIергIча Пачхьалкхен чуъйна. Му-зейца ва совгIат денна бекъте Инлма-просветителен гIу-лакхаш хьакъ къьъсгамашта къьъсгамашта коммунистически кхетам бе-на тIаьъье тIиъа тIаъаш ка-рагIдувларах.

(ТАСС).

АТЕИСТАШ ХЬАЛКХЕБУ

Сайре дIахьощъар зала юкъе яьча, ду чура гIар-тата дижор.

— «Къона атеист» ва къмаьл дер! — дIайолаеш из массенена а тIиттахьо «ЮлгIа сакъердаре хIта саьнгIа» ца чIагIдаларе атеистически сайрене цхьатарра дика гулбенаш ча дешархоша дуцца. Хlинаъ ва белгалдаккха дена. Цхьокъосиой юкъерчу школе ду тайна ра мероприятеп массага гlоттически чакхъхьалга, «Гlа» массага хуп дуцца тьашт дошлиш бараш тIа-тIа дукхагIа юкъе а оазап. Кхы кIезигагIа хьинар оарцагIалькха хийт бенабебаар «Ды харц бу IиллиоI яхаш ши йолча ву сайренна а. Мероприпте дакъа тоь пархша тIеха эгтара хьалхарча организационни совещане чъада программа белгалйпу — дехкараш дIа-юха айпъаь. Дика чакхъхьалга, художественни деr чу юкъаIойлча въстчаленца мара лаьхIар ккоачаиечена толам боаххгагIбоаниста эпа тигара кхета я дея. совещане дакъа лаьцаваша текхалиш дIаIойлаш йола материал хьаворжанга жетта, программа номераш кхоачашъергьяш хьахоржалга а.

Химически отчеташ дIайоI. тера белгалдарча боарамс йоI ца, кхераме йовза. эшача гIулакха пайдена кургйола реактиваш хьанна дахьIар. Сайре хилале дукха а тьалхгIа кийчъьар дешархоша опыташ. дын «тамашаш» къагча а йолаш. чу этгел пархIатгел гойт тар духа. Ишгта тьалххаре а кийчъьаьо духхIавоахаьаш, вьвоалш.

Зала чу хьалтоха кийчъьдар атеистически чуйоанам бо ла а Iилмаеп техникаеп эгтара тIекъагIа карагIаIойлаш гойта а пхьакгIш. Тlакхе школьин радио чу гIолла къкхайкхаду:

«Къона атеистий клубо хьех шьо..».

Цу тайпара, сайре тьашош йолчо хьакхайкаеу из къвелаш хилар. Цуа тIехьажа, дIанаьта форма тIаоъвата дохладчиче геттара чам бенна душ гулбенна ца хьалдьаеп тешаш мичара тьашъеш ленна. Цо дуошар кхы тIа я чоагIау «Вурлака» ягача А. С. Пушкина стихотворенIа. Тlамкга бевша «Iьжа цIкъе» пучах дола «гулламаш» дуйп. Юха царна тIехьа а стIахьи ех.

Масала, сайре чакхъвалагда дешархоша белгалонаш йийпар, уж яшка а йоашташ, «тамашиш» гойтар ну тIехьа чи хьоа харц а сд. Даим тIоарап дептар зале, белар, рауьа чинна ма дешаш кхуасар. Цьашцена а машта дахар ца хоаш Iлада хар цхьа сатьаги ах сатьатъ.

Белгалга чоагIга сакъерзам. чакхъвалар сайре. Белгалдак ата догдоагIа цу тайпана мара приятеп бераштга геттара чоагIга тIехьатIдолаш, уж кийчъеча хина пар тьинаое дакъа лоаш лаш хилар. Шелковской юкъерча школе хинна а Iап из-м ишта. Ды дакъе бокхха боль бу районерча ерригача бевий коллективашка. Масала, атеистически интернационалний кхетам белара дукхха мероприятеп чеш чакхъвала лаьцна Сабы суйски, Червленски, Старощедрински, Кундюковски, Карга лински поселка, Шелковской, Новощедрински, Лесхозовски бахХ шера школашка. Ах цкъа баьлан доланаш вIашагIгIайдала, уж ши дош — атеистически интернационализм. Бувзам тешIашме царна юкъе бо лаш ба. КъаЬле мичай. гонахьарча гIулакхашшара цхьацIдайолча берий оамалаш дын хьалхарар тьабогIаш цIадо. Сакхетам дыпо бабдерзъбаь дола берашш, массага я яхар мо. цIимхара, наханз кIезига гIулакх дола, кхача къаьнех бола нах дего тIа ца эшаш, доттагIала гIулакхашша бувзабаш ца лоаш ду. Цо повлъаьлар бер духовно дегIадара, цуо ухоаненна. Цудухьа интернационалний кхетам белара деганца айхха дувзаш делларе деза атеистически кхетам балара дешаш. Цу гIулакхе Карга линскн юкъерча школа болх бувзаш бена ба са. Шкъа-дале, тьехьархоьн дешархой йоккха коллектив я из. Хlалта-дохккха ча кемпи.. чIнъа а бокхха ма-бе зиЙ 1973 шера а тIетьа хIара предмета шн-шийна кийг я ча, атеистически мероприятеп плапи дешархой классе боанда ча хана царна атеистически кхетам белара перспективни плани «Iогlгlьнъар уьетаоъхоа шоай педсовете. Перспективни плана тIа чакхдаха оттавьаь массе тайпара балхаш. Уж — дына дувзаларе беседаш я. дына дувзаларе литературе обзор я, книжкаш дешарий конференцеш а. лаьтерча классаш карча дешархоша — «Къонатеист» яхача кружоке членаша — дохоча классашкара пионерратпеп школьникашца тьалхгIаша деш воле къамъаьш яна а. Плана тIа да ишта дынах тешаш воле бераш къагIчадохаьаш, цар дашша-чоаношца къамъаьш делга, кинофильмашка хьожжарш уж дуьцилеп, дукхха кхидола воаршъ Iамеп сакъердамеп гIулакхаш а. Цхьабаьлча керттерлар лаьн оттаелга чинна Iап, ду тIе. Бевша гIа мел дашъаш кхоачашделарга а ла. Боьхоша кIитта беш да ца школе а. Масала, «Iилмо гучабоах дыI» яхача темах лаьца классе дошца сахьатъар дахь дашша лаьрхIа хинпад ерригача классашка — из шиI хинпаьъ дашъехьал. Химически чурожока членашеп кIонача атеисташ, преподавателя К. Д. Фофолдовай кхиргалла дешаоъоашта тьалхгIаша беседаш ыI дын дына цIайши мичара тьашъдашпад, заманаш тарбала гIер таш ды мишта хьувз яхаш Теоретически материал химически опыташ а ош каст-каста бакъъьыI.

«Кхетам дина духьала ба» яха сайре чакхIоаьхача чуьпаре дакъа лаьцер Карга линскн берий библиотеко. Сайренна атеистически литература дIахьаьдина, хьажа стендаш кIийчIер, кхаьстта стендин газеташ эрахIеIар. Комсомольски ца — нIкъагIга классерча лаьшрхоша — бераштга массехь сакъердаме опыт гайтар.

Берашта чIоагIга салозIам бер «Радуг Гамзатов — кхаьсага хьакъеъьа» яхача ерригача школа юкъерча сайренна. Из мероприятеп вIашагIъеьлаца дIайолIар советски хьалдара, моллагIча къамах из яле а, малача сага нийсса боьхошш хIара дар дIайолаеш дIа. Цуо тоь- ра я шиI хьажъа, говзал, къинар хьакъокха. Бера нане хьалхара дехкараш кхоачашъергьяш хьакъоъаш дIаш цуи гIулакх. Из хьакъегамхо, пачча-хьалкхеп деятель я

Дукхача нага дакъа лоаш дай, сакъердам эпаш йола ме-

ДЕПУТАТЕХ ДОЛА ДУВЦАРАШ

НАХАЦА, НАЬХА ДУХЬА

Шелковской района Курдюковски станице яхаш я хьехархо Мамеденко Аминь Федоровна. Цига вI а хьакхийна а я из Нохч - Iалгlай педагогически институт лаьш. Цо ша-новгIа станицин школе кIезига из математика хьоза. Из болх по бу хIинца тIеэ ну дахьаьш.

Аминь нах кIезига бан ду куртарра нохчоаь тьайбан леладеллеш механизаторш, специалисташ болаш. Цига дарца тайп-тайпара бар тIаьн деш а. Хlалта а из йийценна яц шарна, «тха хьехархо» яьлк бена цIн йоаьхх.

Дукха за я Анна Федоровнас депутата декхарийн кхоачашну а. Ма-дарра а ишта хораладелгIа, хорк из Курдюковски станичи - Совета депутатала, Хlалта хIанз хьехархо яьлк хьакъоъаш дIа.

Атеистически бакъда тайп-тайпара приемех балабо тайпа гуччаьна ба: дукха кIайнкъам йийгашш, къаьстта а нохчIгIалгIай къамеп дагар, цоаьа а дашшад дина дуьзьалорца меропрпятеха хьинарг дакъа лаца. Дина тоьбой гIулакхаш гучадоахача кинофильмашца аха дешшад уж, классе йоьшш цхьана йоккхача хана атеистически темах лаьца беседаш ю, субботникашца воскресникаш кен, школьни художественни самодеятельносте хьинарг лаьца йоаь, атеистически литерапура дешш. Дын цIейш лезлера деношка нохч-Iалгlай берашш, цхьа хаттархьарчигахьара тIаийкъаьна, цига дакъа лаца тIгаш. Йийгашш гуччаьна тIадуьзьа дукха истиI кхуьлар, деша ца тигар, ха йоаьшш маьре из мегарзоаьшта.

Шоай тIара дагадеш дIа школе интернационални кхетам лучлеп советски патриотизм чу кхебелеп. Из болх масе тайпара формашца беш бе: беседаш, конференцеп, гIулдалар, тайп-тайпара къамеп бола нахана вIашагIъехьатар, республике гIолла экскурсеп яр, социалистически механизаторча бергашца дIа-тьа къалаташ а укийташ бувзамаш доаттар, выставкаш, сайренна, дашша-новнопца а комсомольски а собранеп яр, материал-ша кепайозан тIа, художественни самодеятельностера гIолла Iилмаш, къаьстта республике областийн пионерашца вIашагIбеттабалар.

Уьх статья тIа аз йийцераш кеттерча дакъъе шо школа я — Шелковской Карга лински комьера. Цкъа-дале, белгалга лоаьхкаш дита йина ш, атеистически интернационални, патриотически а къаьъе; гамца а кхетам балара бепа бола масе оагIорахьара болх района ерригача школашка я бепа хIара. Цудухьа тха педагогий кеттерча декхарашш шо дерхIаоаш — чIоагIга сакъердам ша-шархоша — бераштга массехь сакъердаме опыт гайтар.

Берашта чIоагIга салозIам бер «Радуг Гамзатов — кхаьсага хьакъеъьа» яхача ерригача школа юкъерча сайренна. Из мероприятеп вIашагIъеьлаца дIайолIар советски хьалдара, моллагIча къамах из яле а, малача сага нийсса боьхошш хIара дар дIайолаеш дIа. Цуо тоьра я шиI хьажъа, говзал, къинар хьакъокха. Бера нане хьалхара дехкараш кхоачашъергьяш хьакъоъаш дIаш цуи гIулакх. Из хьакъегамхо, пачча-хьалкхеп деятель я

Дукхача нага дакъа лоаьаш, сакъердам эпаш йола ме-

Йийгашш гуччаьна тIехьажа, цар дашша-чоаношца къамъаьш делга, кинофильмашка хьожжарш уж дуьцилеп, дукхха кхидола воаршъ Iамеп сакъердамеп гIулакхаш а. Цхьабаьлча керттерлар лаьн оттаелга чинна Iап, ду тIе. Бевша гIа мел дашъаш кхоачашделарга а ла. Боьхоша кIитта беш да ца школе а. Масала, «Iилмо гучабоах дыI» яхача темах лаьца классе дошца сахьатъар дахь дашша лаьрхIа хинпад ерригача классашка — из шиI хинпаьъ дашъехьал. Химически чурожока членашеп кIонача атеисташ, преподавателя К. Д. Фофолдовай кхиргалла дешаоъоашта тьалхгIаша беседаш ыI дын дына цIайши мичара тьашъдашпад, заманаш тарбала гIер таш ды мишта хьувз яхаш Теоретически материал химически опыташ а ош каст-каста баьхъьыI.

«Кхетам дина духьала ба» яха сайре чакхIоаьхача чуьпаре дакъа лаьцер Карга линскн берий библиотеко. Сайренна атеистически литература дIахьаьдина, хьажа стендаш кIийчIер, кхаьстта стендин газеташ эрахIеIар. Комсомольски ца — нIкъагIга классерча лаьшрхоша — бераштга массехь сакъердаме опыт гайтар.

Берашта чIоагIга салозIам бер «Радуг Гамзатов — кхаьсага хьакъеъьа» яхача ерригача школа юкъерча сайренна. Из мероприятеп вIашагIъеьлаца дIайолIар советски хьалдара, моллагIча къамах из яле а, малача сага нийсса боьхошш хIара дар дIайолаеш дIа. Цуо тоьра я шиI хьажъа, говзал, къинар хьакъокха. Бера нане хьалхара дехкараш кхоачашъергьяш хьакъоъаш дIаш цуи гIулакх. Из хьакъегамхо, пачча-хьалкхеп деятель я

Дукхача нага дакъа лоаьаш, сакъердам эпаш йола ме-

Шелковской района Курдюковски станице яхаш я хьехархо Мамеденко Аминь Федоровна. Цига вI а хьакхийна а я из Нохч - Iалгlай педагогически институт лаьш. Цо новгIа станицин школе хьинарг математика хьоза. Из болх по бу хIинца тIеэ ну дахьаьш.

Аминь нах кIезига бан ду куртарра нохчоаь тьайбан леладеллеш механизаторш, специалисташ болаш. Цига дарца тайп-тайпара бар тIаьн деш а. Хlалта а из йийценна яц шарна, «тха хьехархо» яьлк бена цIн йоаьхх.

Дукха за я Анна Федоровнас депутата декхарийн кхоачашну а. Ма-дарра а ишта дораладелгIа, хорк из Курдюковски станични - Совета депутатала, Хlалта хIанз хьехархо яьлк хьакъоъаш дIа.

Атеистически бакъда тайп-тайпара приемех балабо тайпа гуччаьна ба: дукха кIайнкъам йийгашш, къаьстта а нохчIгIалгIай къамеп дагар, цоаьа а дашшад дина дуьзьалорца меропрпятеха хьинарг дакъа лаца. Дина тоьбой гIулакхаш гучадоахача кинофильмашца аха дешшад уж, классе йоьшш цхьана йоккхача хана атеистически темах лаьца беседаш ю, субботникашца воскресникаш кен, школьни художественни самодеятельносте хьинарг лаьца йоаь, атеистически литерапура дешш. Дын цIейш лезлера деношка нохч-Iалгlай берашш, цхьа хаттархьарчигахьара тIаийкъаьна, цига дакъа лаца тIгаш. Йийгашш гуччаьна тIадуьзьа дукха истиI кхуьлар, деша ца тигар, ха йоаьшш маьре из мегарзоаьшта.

Шоай тIара дагадеш дIа школе интернационални кхетам лучлеп советски патриотизм чу кхебелеп. Из болх масе тайпара формашца беш бе: беседаш, конференцеп, гIулдалар, тайп-тайпара къамеп бола нахана вIашагIъехьатар, республике гIолла экскурсеп яр, социалистически механизаторча бергашца дIа-тьа къалаташ а укийташ бувзамаш доаттар, выставкаш, сайренна, дашша-новнопца а комсомольски а собранеп яр, материал-ша кепайозан тIа, художественни самодеятельносте хьинарг лаьца йоаь, атеистически интернационални, патриотически а къаьъе; гамца а кхетам балара бепа бола масе оагIорахьара болх района ерригача школашка я бепа хIара. Цудухьа тха педагогий кеттерча декхарашш шо дерхIаоаш — чIоагIга сакъердам ша-шархоша — бераштга массехь сакъердаме опыт гайтар.

Свердловски область. Хлдаьна лолладеча металлах лаьтташ еш йолча машиний комплекса балха проект хьже болабеннаб «Уралмашзавод конструкторашш. Цуо ча чуйоагIаьн я кхо установкан гIо деш йола оборудования. Машинаша кьаерзьа 50 тонна1 езагIа йола слиткаш. Кердача сооружене балха проект КПСС XXV съезд хьежалаеу денга чакхъьаьккха лорд. Комплекс болу бе бо-лаялийта лерхI цхьа шун ух шун дахча «Азовстаь» яхача заводе.

СУРТА ТIА: завода конструкторий бюро хьалхаяккхарбаран (ьарделлара автохьа) инженераш-конструктораш Е. Ю. Ефимов, Сейп. А. Г. Ксенофонтов, А. П. Колоомейцев, Н. И. Ашмянка.

А. ГОРОХОВА сурт.-ТАСС фотохроника.

Шефаша-юрта кхаьхьегамхошта

ДОТТАГIАЛИ НОВКЪОСТАЛИ

Бурца тохара балхий Малгобекски управление коллективо района совхозашта деча воспортлаьс дуьйна дуьда да Мордвинов Виктор Федоровича. УБР производственни лаьнаш ечу база шаьлаьнна а лаьр дар дIа 3 йолча фермен лоаьра пхеен электричество дIахIунйина. Фермаш бахкар УБР специалисташ. Дахьа бовгIаота мера хIоттайна турбан йогIа могадар цар. Юха и механизаторша йохкор яьр. Сихен дикен кхоачашшар шефашца уж балхаш. Дерриге дац бахкаш йохь хоар сома дар. Керттера дIа-ваьлла. Цуа совгIа фермина гоннаьха йоагIай дегIа ламаш эхьаь. Маь бах варгенаш дьабIаш лаьр дерашта цар дакъеа новкъосташ дар бурудцеттарца. «Интуристан», «Алтынчуткий» совхозашта цхьан кIира совхозий клиникера тьажIалIа чуна баьа лаьцер уж. Гуйре тIеIьхьаьчча таьа совхоза 40 тонн эро лоаьхара Талайпир механизаторша. Дуьха барклаш яьхад тьаббаш леладерзаш цоай шефашта. Юрта хьаьхьегамой вахара ламаш тоьдера новкъосташ ах яиз кхоач цар. Цаг ах кило-метр Iаьха водопровод йиллай совхоза центральни усадьбе. Юрта бачаьна яьлк вахара тьажIалIа тоьдара ах бокххача лоаьхкаш да. Хlалта шитта цаг ах кило-метр ах электричне сервал йиллар пар механическа мастерскойгтен центральни усадьбанен хьатIакхоачатIап.

Вохкамай кулгалоша дегар лаьрга пи чьашан царна бу ши хьажа баха кут бурув тохара управленне кулгалхоь, партийна, профсоюзни организацеи совхолой. Цу гIулакхашта торо ухлийт юрта кхаьгегамхошта царна фуд ха, хаиналъа оарцагIбаука.

Юрта - кхаьгегамхошта новкъосташ деш хьинарг хIинца боагIай лаьцна кулгалхоь ах-кхагIбаркй цIераш яьхар уп-равленне. Царех я Рубашнко Николай Ефимовнча, Атарщиков Иван Алексеевнча, Хатемиров Галимзен. Шакировнча кулгалоу коллективаш.

Уьх гIелгIача хана Малгобекски районе кремсан лелаеш массеех совхоз вIашагIъеллай. Массаза сиина керда боаттаваш доаккхаш бувзам лаьтташ новкъосташ ах-кхагIбаркй цIераш хIинца тIеIьхьаьчча таьа совхоз. Шефски гIулакх лелларе оалг бувгIа бувгIаташ новкъосташ

ВАЙ ЛОЛАХОЕХ

ДОТТАГІЙ

ОЧЕРК

Сатоссаш даттар. Сихье шийна хІама тІа а йийса, колхоза правлене эхьар Заид. Йоккхо яхьа ца довлаш дукха хІамош да председателе. Массаза худ. Шолхе гІулакха а пожьсота дерзда. Фуххул хилча а вутарг- ваш хьо цо терко ца ешг, — уйла йора Мацкова чувоагІача хана.

Аза йІоахьлар. Гота-ха-зенот кхаьчар бІаьста — йІсла-гІча пятилетка тІехьара бІаьста яьнийла хойташ. Шоай участкашка арабаьлар кхаш леладераш. БІаьста хьатІаэттаза хилча дика кийче яь баьнна баглар чермеской механизатор- раш кхаш леладеранш. Цаьна рашн кхаш леладеранш. Цаьна ларт участкаш, шоллагІбараш — участкашка фу дІакхувьзаш. кхоьлагІбараш — кхаш- ка минеральни удобренеш тесаш.

ВІаьш уллув яьа Машиев Заидов Цаболов Тарасен лаьттан участкаш. Зиеьыл члений хІама хих сахьата пе хІама дан участкашка. Хьаьта хІама болхачаша хьо гІо. Хьайна дика ся а лела, дегІаса ина а болийта, хьа а дІабоаларбегІа Іе болх.

Баркал хилла ХІаьнзафон за а сабар дегІса. ХІама а, удобрений массехатаь а дІабийхьь баьнначь тхо кхаьнка.

Председателла хайна Заид баьс цІ ъуьлуш. Селхан чІогІа мен-а тхьа колхозан правлене гулбелар боаьмма специалисташ, бонгабирза КъальсаргІонхоша салаІора хьастъеьхьа къмал хьекъаьлар. Пачхьа кхаш леладечча цхьа- лагІІа- бригада Тарасов Сулейм акхар, шоай кхаьнка удобрений дІабийхьь баьнначь Машиев Заид Цаболов Тарасен. Цар вІаьш тІехьа ца салаІа.

— Месаш, месаш, — аьлар председателга, — Пальчике вахча цхьаьнга пхьагІе лохарьга вай. — Председателга хоара Тарас воагІап Заид курорте пІорвозвалгІа.

«ДІа а вахь ДІакхочаргІа чІогІа курорте. Хьо вовзаш а саг ваш, хьона вовзаш а саг ваш. Бо сиха ваглаорга хьо. ПІакха доакхалар дуьйца хьара Заеш, ас дика сделеІа яхьш. Цхьана хьакхайчуьра, цхьана лела Іемача сагсаларург дикгІа ъьашка доларгла са? Тараса сайна са лагьор дар са берашта а хоара. ПІаьккха со дукха а яраз долашдеІа курторт. Хьай дег чу мел дар ладІешза

Кьилбаседа-ХІирай АССР «Чермеш» колхоза хьалха лаьтта эвеньеворш Машиев Заидн

(ъьаьхьарагІар) Цаболов Тарасен.

Ф. МАМОНТОВА сурт.

— Аредан, чих шиеш тхо хуоргаш шоллагІча моттиге. Соахха дан гІалаят кхы оаха дерзда, — вела а аьчьаьна жоп делар Цаболова.

Шиннеча а хоа, яхье ойланаш ца хуьга. Иштта дас соахьна а. Иштта хиннад цун хьалхагІа а. ВІашн чІогІа яда даьттан участкаш, йоккхьалагІ- ламегалла цхьатарра йолашш даьттан дикдиг диканна, цаІ шоллагІчуьг воагІа я ала йинн йоаьшш. Эвеньей членаш балха тІера ба. Оасар доІ е кхобола баьстъ боІ — вІашн новкъостаза ду. Цунна даттьлга хов парта яхьа маьшт. Юртбоахама куьгтуроп дукхагІа ладог хьоаьхьа- ваьш доаттабу Заидех Тараевех. Из а цаь керттера йоаьхьо. Ух тайпара цхьа дика оазар а эвеньей: вашша мичхьа моттиге доалаьчоов новкъостаза оарцаьга болхьлига. Цунгучьа ло- пхьо хьоькъаьш дукха гІоаьгІа- ваьш доаьдаш цхьатарра хилар а. 1974 шерра Машиева эвенос коартолаш дукхагІа, яьхьа- хІара ресторан болча- ваьш. Иштта хІама гІоаьгІа- ваьш.

— Сагот ма де оаш, цуьн пийй саг цІанелхьа со оерзаьр- за поаьш.

Доаш гуйра Жіприцкаьха — нускалаш ахъулеп тоаьш дуьн хьа я. Кхаьнкара хьумсаьм чуййза баьнна соаьлаш. Самсаьдала- мий ха хьатІаэттай. ЦІаргІа массеех воІ- ва Заида. Вов- кхаГІоча сар йоаьлайтча фуо? Соахха дакхьа ялаш доаьшш кхаьъьаьрах «Знак Почета» яха орден, Сийлен грамота, медаль еанай Машиена. Тіекха соаь- лера соаьлаш сендгьуьла денна- ца цунна, шагаьха саннд ише шера цо цьа тоІ е хьоалхагІа далла хьаьжьяр — тубобегІ? Иштта лаш из — цуьй воІа сар йоаьлаьлла торо йолаш ца Заи- ид.

Тараса а шъьккха бахьан дац, соаьлаг а дахьан саг йоаьгІа- ча ца. Цунна а тІаьшнаш дуьккха пачхьалхенех соаьгІа- ташш. Шоашт хьоаьпос тІеэкхоа- чашъьаьл пятилетка залаеш.

Машиена звеной членаша пачхьалхенена дІеаьмага Іаьнна, контролаш ца, бакъ- дацдаяраша, соно яхьа тІе а ал- самъьаьлар планиа соаьгІа бо- лхама тІаьоаьгІа доаьдаш. 115 дика хет, цІаьта йІеаьнг-дуьхьа хьога а хьас. Цхьабакъда дог- тагІчуьг ваьнй саг йоаьгІача яа цуьн сесаьга хуьрга, цІагІа ха- санна аьтта кулгана ца хуле а, ъьрда-кулгана хІаьта а.

Кхоана сар цІайоаьгІа яхьш тхоаьара ЦІаболоагІарашца ве- ра Заид. Уьжа ца бахьна — доаьлаьрдар яьхьа хетар цуьна, хІаьта а Тарас ваьхача ме- ганиеІ эвенгІа?

Цхьй доттагІчу лаьрхІар бо- кхоъша хайчача Тараса, вела а аьчьа, аьлаю:

— Нуьхалаш, каст-каста кхуьла Іа. ХІаьта «Волгаца» уж пІикхуьла-м со ухарца хьона.

Тараса сесаг а ера сар йоаьгІаьа. Шоай цІаьга санна хьа- кхашта хетар ЦІаболоагІарна МашиеагІарчина. Тарас хьь- аший гІуьлакх дезг ваьр, цуьн тІа ушиш доа даа-маьд тІа а кхуьй- ьаьн, хІаьта цуьн сесаг воанал- ьаьн пийшка гонахьа хьуьзар.

ЦІабалъаьрган а ХІалъаьрбба- рашца а истока гонахьа-ІоІайша баьнначуьг тІехьаьга, чІоагІІача яийх бизза бога чъьмн хьабе а белла, дІаГІІаяьха Тараса багІа- ьаьш бихьар Заида. Чоа тех- та бизача чъьме чуьра чам бога яьй молаш Тарас воалаьна та- ьа, тІаьмала оаз хезар цуьна: «Хозяеча алаш парех вежа- рий».

Л. ВАЛИЕВ, А. БАГАЕВ,

«Растзимал» газета болхьлой.

СОВХОЗ-ТЕХНИКУМО ІОМАБУ

Вай мехка совхозашка-техникумашка юрта боаьмма специалисташ кийчбу нтт шу совгІа ха я. Шу тайпара ъемера заведенеш СССР-е ши бІаь гаргІта я. ХІаьта шеграгІа шу массала доаьд а дукдаеІа хуьл уж. Массаза, пІсларІа пятилетка шерашка Украине ахьоалагІа дакъа дукхагІа эпшай совхозашка — техникумашка.

Таханн гептара чІоагІа ме- гІаьуьш латтача юртбоаьмма производствешка шу лика теорет- чески ъемерашца ъьлаеш сов- гІа, дегІаса практически опыт а боаьш боаьмма специалис- таш. Из дехьар кхоаначуьг ле- заш я дикагІа йолчу совхо- зний ъерда тІа ъьаьш йоаьл совхозашка — техникумашка. Цар чІоагІа ъьттув болиеш ешбедо- лийт производственни прак- тикашца дехьар тарделла. Заьа- ца дешцара процесс аудиторина мештеех, боаьмма оригиналан про- изводственна обоьаттакха а дуьл.

Кадраш кийчбу боаьшоша йолаш ъьаьолаг а лиина дІа- ьттай, масала, Прибрежненски совхоз - техникум. Совхоза ъьаттара борда ъьастерга хур- ъорташ болча городашта — Евпаторинеи Саккеи йиттге дІатІаэтт. Из батъьан долаш ъьаьдешдаш цуьна специальна- ца е ешш-а. Салаіа баьъкъарал- тен цига баьхачарин ъуьл, шура, баьъалъаргаш, комсомо- ан лоаттабу совхозо. Цхьа дакъа сомн баьъадарашн цуьн цхьй заводе чІокхлоаь. Цу бон- хама ъьаьдешдаш цхьа ъьаьш йоккхо мотиге дІалоаш йиттга йлата культуришца а.

Юрта боаьмме пайдаь эца лаьтта дерригІа я 6200 гектар да. Цунн я 1200 хьакха. 4 эзар совгІа бежан, коа тІара оалхазарашн кролинашн делиеш фермаш. Боаьмма машинеш парне 85 трактор- 65 грузо- вой автомобиль, дукха кхьлоа- ла гайп - тайпара техника я.

Кхетам боаьмма организатор- ша культурашца совхозо ши- шера: жоаьмашъьлл пачхьалкаш, кхенга ялат доаьмара пхе шер- пара

Доазол дехьара

Социалистически Югославера хоамаш

ЗАВОД-СПУТНИК

Борски цІаста доялалу комбинат югославски металлургер кергтера ярех лоарІлаш я. Шера дукказа арахеца электролизни цІаста 150 эзар тонната кхьаьад.

Каста уллуб хьалъыь яргьа завода техническа кислорода корпус. Спецаласташ лерІачах. технологически процесс цунах пайда эзаш хьача плавкий цикал лаьхлу, хІаьта эгтара кергтера дар Борски комбината шера арахеца цІаста 23 эзар тонн тІехкетІйта но тоже хулийтаргалар да.

Кхочуьа заводе ишта арахеца долладергда маьхь деза долча, металлургически производстве, леладелг аммиака меттел дІаоттаргала азот.

(ТАНЮГ—АПН).

АВТОМОБИЛАШТА ЭША «ЭЗАР КАГИЙ ХІАМА»

Уж арахецаш хургь. Охрида юхе хьалъыь латтача, уьх шера болх бе йолаЛолийтаргІолча кердача заводе. Уж оатхаламі —360 эзар машинашта хьалхаяка доаяка кизаш, 410 эзар машина чу лохуташа хІаьта дехка тІабаш, хІаьта ишта кхеранашен тІехкарни —Югославе йоккха-ІІа ярех йолча «Црвена застава» кІанта заводо арахецаца автомобильашта лаьрхІа да, царех цхььаьнакхетарша социалистически механика, ду дахьле Советски Союзе а экспортга-ІІа дІадахийта лаьрхІа а да.

(ТАНЮГ—АПН).

КЪАРАВАНСКЕХ ЧАККХЬЫККХА ЮЛЛА ТУННЕЛЬ

Югославо - австрийски технически финансовни дешнаш йолча комиссе юкъа йолаьй Караванскех чаккІахьа-хъаш коллаерйолча тунпела проект. Из ялыйлеш лоам шиъ метка кильперча доаюн тІа да. Тунпела дІоаалаш 7,5 километр, хІаьта шорал пІт метрга кхоачаш турпала. Лаьтта хІал гІолла буллам бевке ду Іарбий пачччахьлаьнкхара, 31,5 процент лаьхкенах. болат 16,9 процент дІоаяка-ІІай. болат 16,9 процент дІоаяка-ІІай. болат 16,9 процент дІоаяка-ІІай